

Враховуючи всі позитивні моменти не слід перенавантажувати дітей інтеракціями, потрібно комбінувати з традиційними методами навчання, оскільки активна розумова діяльність швидко втомлює.

Якби там не було, час рухається вперед і для сучасного педагога стоїть завдання забезпечити прогресивне та навчально-виховне середовище таким чином, щоб здобувачі освіти могли якнайширше розвинути свій науковий потенціал та розширити кругозір для майбутніх звершень.

Інтерактивні методи допомагають підготувати дітей до постійного навчання, самоосвіти та роботи із великим обсягом інформації, що необхідно для сьогодення.

Література:

1. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. К.: Генеза, 2005. 328 с.
2. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Сігасва, Я. В. Цехмістер та ін.; За ред. С. О. Сисоєвої. К.: Наук. світ, 2001. 319 с.

ОНЛАЙН-УРОК В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Гочмановський Д. Л.

вчитель історії та захисту України,

Обласний науковий ліцей в м. Рівне

Рівненської обласної ради

м. Рівне, Україна

Попри складні й часто неможливі умови праці, українські освітяни, школярі і студенти повертаються до навчання.

Станом на початок вересня 2022 року в Україні 3 116 шкіл навчаються в очному форматі, на дистанційній формі навчання перебуває 5 713 шкіл [5]. І хоча онлайн-урок, як форма навчання, в Україні стала практикуватися ще з початком пандемії коронавірусної хвороби, залишивши безліч інструментів для здобуття освіти, дієвими вони виявилися не для всіх. Насамперед, через початок повномасштабного вторгнення Росії на територію України.

Перша складова проблеми – це питання технічного характеру. За даними Інституту освітньої аналітики на початку 2022 навчального року швидкісне оптичне з'єднання, за допомогою якого можна користуватися відеозв'язком, мають лише 8 580 шкіл, тобто приблизно 61%.

Одним з варіантів виходу з цієї ситуації може бути впровадження державної програми забезпечення гаджетами дітей із сімей у складних життєвих обставинах. Окрім цього треба привертати увагу до цієї проблеми благодійні фонди, спонсорів та меценатів. Наразі за даними Українського форуму благодійників та Асоціації благодійників України, централізованих благодійних програм, спрямованих на вирішення цієї проблеми, немає. Тобто зараз це лише поодинокі адресні допомоги дітям [4].

Щодо платформ для організації дистанційного навчання, то на сьогоднішній день, мабуть, одна з найпопулярніших і найпростіших є Google Classroom. Це зручна і повністю забезпечена всім необхідним платформа, в якій є всі інструменти для створення, зберігання, обміну інформацією, проведення уроку через відеозв'язок.

Інша проблема проведення уроків в період воєнного стану – психологічна. Це виклик не тільки для дітей, сімей, а й для вчителів. Сьогодні діти, як ніхто інший переживають стрес і тривогу. Їх відчуття підсилені тим, що вони не завжди розуміють, що відбувається.

Тому у нинішніх умовах ми повинні перемістити фокус уваги з академічних успіхів на підтримку і нормалізацію психічного стану учнів.

Для того, щоб краще зрозуміти яким має бути онлайн-урок в умовах війни, учителям варто звернутися до порад психолога, взяти до уваги думку самих учнів та їхні батьків, і звісно, поради Міністерства освіти і науки України.

Психологи вважають, що головна мета дистанційного навчання під час воєнного стану – це психологічна підтримка, спілкування, перемикаєння уваги дітей. Потрібно демонструвати дитині власний спокій, дати можливість дитині висловитися, розповісти про свій настрій. Дозвольте учням говорити про свій сум чи злість, але обов'язково спрямуйте їх увагу на маленькі перемоги, сильні сторони, гарні новини [3].

Якщо вам відомо, що в одного з учнів відбулась жахлива травмуюча подія, не розпитуйте про це детально. Повторення деталей може викликати повторну травматизацію психіки. В такому випадку, краще звернутися до шкільного психолога за допомогою.

Щодо позиції батьків до того, яке має бути навчання, то згідно опитування Служби освітнього омбудсмена понад 60% батьків в Україні обирають дистанційну форму навчання [6]. Найчастіше батьки не хочуть віддавати дитину через необлаштовані укриття та невідповідність вчителів до можливих кризових ситуацій. Окрім того, значну частину батьків почало влаштовувати дистанційне навчання таким як воно є. Адже в усіх реаліях дистанційно вчиться той, хто намагався вчитися очно. Деякі питання залишаються щодо організаційної частини, тому потрібно більше комунікувати з батьками. Вирішення цього питання – перехід на електронні журнали. Вже до кінця 2022 року МОН планує запровадити цифровізацію шкільних документів і класних журналів [7].

Міністерство освіти і науки України виробило свої рекомендації щодо проведення онлайн-уроку в умовах війни.

Вчителям радять надавати перевагу пошуковим та творчим методам роботи. Попри це, оцінювання учнів ніхто не відміняв. Воно необхідне, тому що дитині потрібний зворотній зв'язок. Це її мотивує. А мотивація має велике значення для того, щоб підвищити інтерес дитини до самого процесу навчання. Однак, вчителі у жодному разі не повинні критикувати та аналізувати прогалини у знаннях, вказуючи на недоліки [1].

Як діяти, коли є **сигнал повітряної тривоги**. У таких випадках МОН рекомендує педагогам спокійно повідомити учням, що оголошено сигнал повітряної тривоги, а тому треба припинити заняття; закцентувати увагу школярів на тому, що вони мають пройти в безпечне місце; дочекатися, щоб усі учні вийшли з онлайн-конференції [1].

Також, на нашу думку, особливу увагу треба звернути на патріотичне виховання під час проведення уроку. Потрібно доповнювати урок розповідями про те, що нас захищають ЗСУ, про історію України. Дітям шкільного віку потрібні герої. Крім того, щоб діти легше пережили стрес, інформацію про війну, їм важливо відчувати себе приналежними до того, що відбувається, пишатися своєю країною, тим, що вони – українці. І саме патріотичне виховання дозволяє нам це зробити.

Отже, перехід на дистанційне навчання, зумовлене пандемією, а згодом повномасштабною війною, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – освітян, вчителів, учнів та їхніх батьків.

Після тимчасової розгубленості всім довелось прийняти цей виклик та швидко адаптуватись до нових реалій. І хоча дистанційне навчання у форматі онлайн-уроку не є заміною очного, однак воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину чи в умовах війни. Усе більше світ стає цифровим, і це відбувається швидко. *Однозначно можна сказати, що класно-урочна система в тому вигляді, у якому ми її знаємо, буде змінюватися. Вона була ефективною для індустріальної епохи.*

Майбутнє – за змішаним навчанням, яке дуже легко перемикає в різні режими: збільшувати чи зменшувати офлайн- або онлайн-компоненти, обирати різні організаційні моделі та стратегії відповідно до можливостей, потреб і викликів.

Дистанційний формат передбачає наявність всіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо.

Література:

1. Діана Кречетова. Яким має бути навчання під звуки сирен? Відповідають МОН, експерти і батьки. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/04/8/248148/>
2. Марія Бондар. Скільки шкіл в Україні мають швидкісний інтернет та користуються е-журналом: статистика. URL: https://24tv.ua/education/skilki-shkil-ukrayini-mayut-shvidkisniy-internet-nkoristuyutsya_n1874529
3. Наталія Сокирчук. Школа в умовах війни. Поради психолога батькам та вчителям. URL: <https://glavcom.ua/country/science/shkola-v-umovakh-viyni-shcho-psikholoh-radit-batkam-ta-vchiteljam-871535.html>
4. НУШ. Як дистанційно навчати дітей, які не мають гаджетів, або інтернету. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-dystantsijno-navchaty-ditej-yaki-ne-mayut-gadzhetiv-abo-internetu/>
5. Олена Барсукова. У МОН розповіли, скільки шкіл розпочали навчання очно, дистанційно та у змішаному форматі. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/09/12/250415/>
6. Освіта UA. Більшість батьків обирає дистанційну освіту, – освітній омбудсмен. URL: <https://osvita.ua/school/87052/>
7. Освіта UA. МОН відмовиться від шкільного паперового діловодства. Режим доступу- <https://osvita.ua/school/87156/>